

3. Директива Ради 2001/55/ЄС про мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у випадку масового напливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийняття таких осіб та розподілу наслідків такого прийому. Рада Європейського Союзу. URL: https://eur_lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:212:0012:0023:EN:PDF (дата звернення: 23.04.2026)

4. Duszyk, M., Kaczmarek, P. Wojna na Ukrainie i migracja do Polski: Outlook and Challenges. Intereconomics.- 2022. 57(3), p. 164-170 URL: <https://www.intereconomics.eu/contents/year/2022/number/3/article/the-war-in-ukraine-and-migration-to-poland-outlook-and-challenges.html>

5. 11 мільйонів 400 тис. українців покинули свої домівки через війну – ООН. РБК-Україна. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/voyny-svoi-doma-pokinuli-11-4mln-ukraintsev-1649511897.html> (дата звернення: 24.04.2026)

6. Сімахова А., Церковний І. Міграційні процеси в Україні в роки війни: соціальний аспект. Економіка, управління та адміністрування, 2022. №4(102), С. 61-64. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2022-4\(102\)](https://doi.org/10.26642/ema-2022-4(102))

Петришина Д.А.,
здобувачка вищої освіти
Бурковська А.І.,
доктор філософії (економіка), доцент кафедри менеджменту,
бізнесу та адміністрування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Сучасні умови розвитку України характеризуються поєднанням процесів децентралізації, структурних економічних змін та впливом воєнних факторів, що суттєво трансформують систему публічного управління на місцевому рівні. Передача фінансових ресурсів і управлінських повноважень територіальним громадам сформувала нову модель взаємодії між державою та органами місцевого самоврядування, в межах якої саме громади виступають ключовими суб'єктами забезпечення соціально-економічного розвитку. За таких умов

особливої ваги набуває стратегічний менеджмент як інструмент узгодження ресурсних можливостей із довгостроковими цілями розвитку.

Реформа децентралізації в Україні сприяла зміцненню фінансової основи місцевого самоврядування, що проявляється у зростанні частки власних доходів місцевих бюджетів, розширенні повноважень щодо розподілу ресурсів та підвищенні відповідальності за прийняття управлінських рішень. Формування фінансово спроможних громад створює передумови для переходу від реактивного управління до стратегічного, яке базується на системному плануванні, прогнозуванні та оцінці результатів діяльності [3]. Водночас така трансформація супроводжується низкою викликів.

Серед ключових проблем розвитку територіальних громад доцільно виокремити обмеженість ресурсної бази, нерівномірність соціально-економічного розвитку, а також недостатній рівень управлінської спроможності органів місцевого самоврядування. Саме ці чинники знижують ефективність реалізації стратегічних документів та ускладнюють досягнення довгострокових цілей розвитку.

У цьому контексті стратегічний менеджмент виступає не лише інструментом визначення пріоритетів розвитку, а й механізмом забезпечення ефективного управління фінансовими потоками. Його впровадження у бюджетний процес дозволяє підвищити обґрунтованість прийняття управлінських рішень, забезпечити узгодженість між доходною та видатковою частинами бюджету, а також сприяти досягненню стратегічних цілей розвитку громад. Застосування стратегічного підходу до управління фінансами підвищує результативність використання бюджетних коштів та сприяє формуванню фінансової стабільності територій [2].

Особливої уваги набуває використання обліково-аналітичного забезпечення як основи стратегічного управління. Значну роль у забезпеченні стратегічного розвитку територіальних громад відіграє проєктний підхід, який дозволяє трансформувати стратегічні орієнтири у конкретні управлінські рішення та практичні заходи. Реалізація проєктів сприяє концентрації ресурсів на пріоритетних напрямках розвитку, залученню інвестицій та грантового фінансування, а також формуванню партнерських відносин між органами місцевого самоврядування, бізнесом та громадськістю. В умовах воєнного стану та необхідності відновлення територій проєктний менеджмент набуває особливого значення як інструмент забезпечення гнучкості та адаптивності управлінських систем [4].

Поряд із цим, ефективність стратегічного менеджменту значною мірою визначається якістю інформаційно-аналітичного забезпечення. Використання

сучасних підходів до аналізу бюджетних показників, оцінювання фінансової спроможності та прогнозування дозволяє органам місцевого самоврядування більш обґрунтовано формувати стратегії розвитку та своєчасно реагувати на ризики [1].

Стратегічний менеджмент розвитку територіальних громад у сучасних умовах постає як багаторівневий процес, що поєднує стратегічне планування, фінансове управління та проєктну діяльність. Його результативність визначається здатністю органів місцевого самоврядування інтегрувати аналітичні інструменти у практику управління, забезпечувати збалансованість бюджетної політики та ефективно використовувати наявні ресурси.

Ключовою проблемою залишається розрив між стратегічними цілями та їх практичною реалізацією, що зумовлює необхідність удосконалення механізмів управління, підвищення рівня фінансової дисципліни та впровадження системи моніторингу результатів. Посилення ролі обліково-аналітичного забезпечення, орієнтація на результативність бюджетних рішень та активне використання проєктного підходу створюють передумови для формування фінансово стійких і конкурентоспроможних територіальних громад, здатних ефективно функціонувати в умовах невизначеності та забезпечувати довгостроковий розвиток.

Література

1. Ukraine Public finance review. *World Bank*. URL: <https://surl.li/vzhpac> (дата звернення: 31.03.2026).

2. Даудова Г., Ковальчук В., Курносів О. Стратегічний менеджмент як інструмент підвищення управління фінансами в Україні. *Актуальні проблеми державного управління*. 2019. № 2(56). С. 65–73. URL: <https://doi.org/10.34213/ap.19.02.08> (дата звернення: 03.04.2026).

3. Децентралізація в Україні. *Децентралізація в Україні*. URL: <https://decentralization.gov.ua/> (дата звернення: 09.04.2026).

Семенюк І., Іванченко Г., Веслова Я. Стратегічний розвиток громад в умовах подолання воєнних викликів: проєктний підхід. *Економіка та суспільство*. 2022. № 55. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-5> (дата звернення: 01.04.2026).